

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIII. évfolyam 21. szám
2010. november 5.

Gabona és Ipari Növények
XIII. évfolyam 21. szám
2010. 43. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:
Dr. Stummer Ildikó

Készítette:
Dr. Molnár Zsuzsa
molnar.zsuzsa@aki.gov.hu
Pájtli Péter
pajtli.peter@aki.gov.hu
Németh Noémi
nemeth.noemi@aki.gov.hu

Kiadja:
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (06 1) 476-6093
Fax: (06 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésen kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

TAKARMÁNYPIACI JELENTÉS.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	6
A gabonafélék termelői ára.....	7
A gabonafélék jegyzése.....	9
A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára.....	14
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	14
Külpiaci információk.....	15
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	20
Az olajos magvak és termékeinek	21
jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén.....	21
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozói értékesítési átlagára	24
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	24
CUKORPIACI JELENTÉS.....	26

TAKARMÁNYPIACI JELENTÉS

A takarmány-receptúrák szinte valamennyi összetevője jelentős áremelkedésen ment keresztül 2010 júniusa óta. Több növény jegyzése pár hónap alatt 40-50%-kal nőtt, aminek több oka volt. Az időjárás egyes térségekben nem volt kegyes az idén a termelőkhöz, néhol a sok csapadék, máshol az aszály okozott problémát. Az időjárás a talaj-előkészítést és a vetést is akadályozta, ami már a jövő évi termelésre is hatással van. A fundamentális indokok (kisebb kínálat – intenzív kereslet) mellett a spekulatív elemek ismét nagy számban jelentek meg az áru piacokon, melyek nagymértékben húzták felfelé az árakat és tették volatilisá a termények jegyzését.

A kukorica front havi jegyzése a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a 229 USD/tonnát is elérte november elején, amely 64%-os emelkedést jelentett a januári szinthez képest. A búza front havi jegyzése Chicagóban 274 USD/tonna is volt szeptemberben, szemben a márciusi 187 USD/tonnával. Az árak a Budapesti Árutőzsdén is száguldottak, a takarmánybúza és a kukorica front havi jegyzései a márciusi 28 ezer Ft/tonna és 30 ezer Ft/tonna szintről 54 és 50 ezer Ft/tonnára emelkedtek október végére.

A szárnyaló árak kedveznek a termelőknek és kereskedőknek, de az állattenyésztőket nehéz helyzetbe hozzák szerte a világban, mert a takarmányozási költségek növekedését csak lassan tudják elismertetni a termékeikben. A helyzetet nehezítheti a költségek hirtelen emelkedésekor szokásos piaci reakció, amikor az állattartók a tervezettnél korábban értékesítik az állatokat és ezzel plusz kínálatot hoznak létre a piacon, ami az értékesítési árak átmeneti csökkenéséhez vezethet. A magas takarmányárak vetették vissza az állatlétszámot 2007–2008 között Magyarországon, ami viszont a következő években a termények felvevőpiacának beszűkülését okozta. A túlkínálati hatás csak átmeneti lehet, hiszen hosszabb távon ismét beállhat a piaci egyensúly és az állattenyésztők elismertethetik a piaccal a megnövekedett költségeiket. Jelenleg a legnagyobb problémát az átmeneti időszak finanszírozása jelentheti hazai és nemzetközi szinten is, mert a gazdáknak kevés tőketartaléka van.

Az állattenyésztők helyzetét tovább nehezíti a tőkeerős bioüzemanyag-gyárak keresletének élénkülése a terménypiacon. A bioüzemanyag-előállítás azonban nem csak „elvonja” a kínálatot a takarmánypiacról, hiszen a gyártás során keletkező melléktermékek takarmányként használhatók. Az egyik népszerű termék a darák mellett az etanolgyártás során a kukoricából keletkező szárított kukoricatörköly (Distillers Dried Grain - DDG), amelyből az USA-ban várhatóan 33 millió tonnát állítanak elő az idén (Chicagóban a tőzsdei jegyzését fontolgatják). A kukoricatörköly magas fehérjetartalmú és valamennyi állattenyésztési ágazatban felhasználható termék (baromfiágazatban csak korlátozottan).

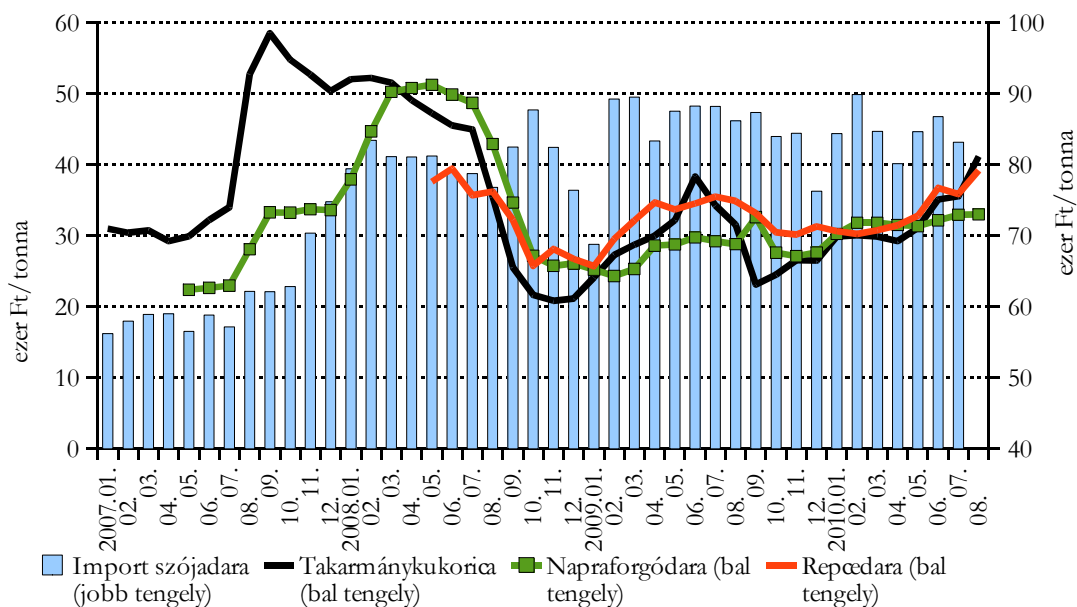
A melléktermékek piacának legfontosabb szereplői az olajnövény darák. Az olajos magvak árai is szárnyaltak az elmúlt hónapokban, november elején 120 ezer forinton jegyezték egy tonna napraforgómagot, míg egy évvel korábban 60 ezer Ft/tonna volt a tőzsdei ára a BÉT-en. Az alapanyag árának emelkedését követi a melléktermékek ára is. A darák a receptúrák fontos össze-

tevői (magas fehérjetartalom), ezért nem hagyhatók ki a takarmányozásból. A táp és dara ára valószínűleg még nem érte el a csúcspontját, mivel egy-két hónap csúszással követik a terményárak változását, ugyanakkor a táparakat az import szójadara ára is számottevően befolyásolja. A táp és dara árának kilengése messze elmarad a terményárak volatilitásától.

A globális szójadara függőség várhatóan növekszik, mert jó helyettesítője a kisebb termés miatt kieső napraforgó- és repcedarának. Az orosz olajdara kereslet magas szinten van. Az oroszok gazdaságpolitikai szempontból a magas inflációs rátával szembeni küzdelemben inkább az olajdara nettó exportját csökkentik (növekvő daraimport, csökkenő export), mint a húsok nettó importját emelnék. A növekvő ukrán sertés- és baromfiállomány az olajdara keresletének fokozódását vetíti előre, de a kínai állattenyésztés is felfutóban van. Főként a kisebb kínálat és a szójadara relatíve kedvezőbb ára következtében a repcedara globális felhasználása 3%-kal 32,6 millió tonnára csökkenhet a 2010/2011. gazdasági évben. A napraforgódara előállítás 13,37 millió tonna körül alakulhat a folyó gazdasági évben, ami félmillió tonnával kevesebb az előző időszakhoz képest.

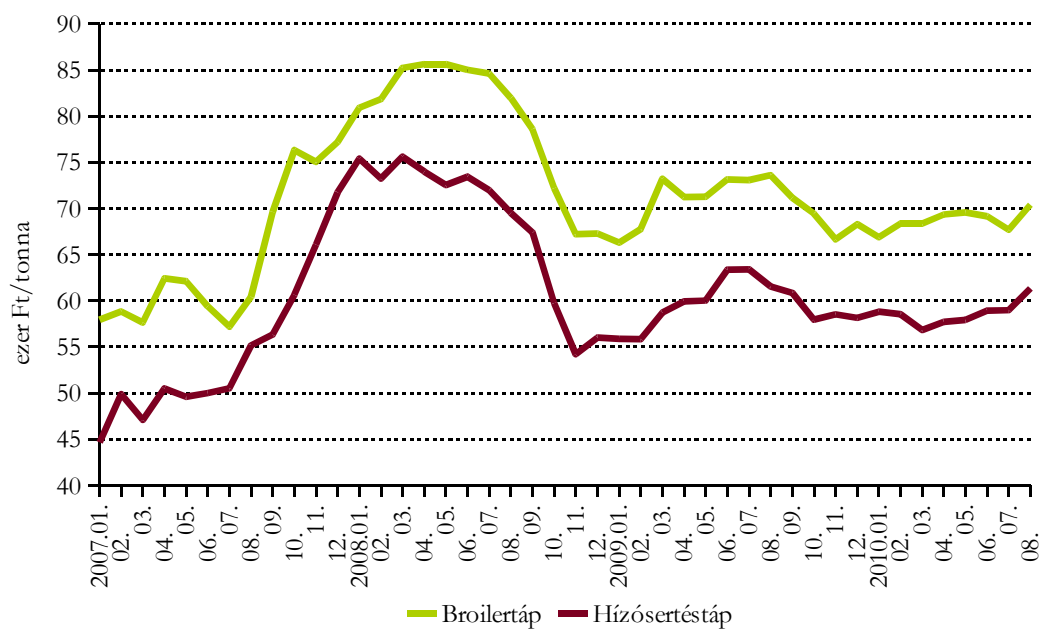
A fentiekből következik, hogy a takarmányozási költségek a tavalyi készletek kimerülése és a terménypiacok stabilizálódása után, 2011 első felében tovább emelkedhetnek.

A takarmánykukorica termelői, a repcedara és a napraforgódara feldolgozói értékesítési, valamint a szójadara import ára

Forrás: AKI PÁIR, KSH

A hízósertés- és a broilertáp feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

GABONAPIACI JELENTÉS

- A chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a búza jegyzése magas szinten, 250-265 USD/tonna között ingadozott október végén, november elején (5. ábra). A kukorica legközelebbi határidős ára ugyanakkor újra növekvő pályára állt (6. ábra). A párizsi árutőzsdén (MATIF) nem látszik egyértelmű irány, a búza és a kukorica jegyzése továbbra is hullámzó (7-8. ábra).
- A Budapesti Értéktőzsde árupiaci szekciójában nem változott számottevően az eurobúza és a takarmánykukorica jegyzése november első napjaiban az október elejihez képest (3-4. ábra).
- Magyarországon az étkezési búza termelői ára 7, a takarmányárpáé 5%-kal tovább emelkedett, ellenben a takarmánykukoricáé 4, a takarmánybúzáé 2%-kal mérséklődött októberben szeptemberhez viszonyítva (1-2. ábra).
- A gabonafélék hazai termelői ára már 75-115%-kal haladta meg a 43. héten az egy évvel korábbi szintet (2. táblázat).
- Folytatódott a gabona alapú termékek feldolgozóinak értékesítési árának emelkedése októberben. A finomliszt ára 11, a rétesliszté 13, a fehér kenyérliszté 14 és a búzadaráé 9%-kal volt magasabb 2010 októberében, mint egy évvel korábban (9-12. ábra).
- A feldolgozott termékek értékesítési ára 27-43%-kal volt magasabb 2010 októberében, mint az előző év azonos időszakában.
- Az MgSzH adatai szerint a kukorica területének (1,118 millió hektár) 35%-án végeztek a betakarítással október végéig. Ezzel szemben az előző év azonos időszakában a termés 74%-a már lekerült a földekről. Az őszi búza tervezett vetésterületének (1,08 millió hektár) 54%-án került a földbe a mag, ami az előző évihez hasonló arány (59% 2009. október 26-án).

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (43. hét)

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2010. 42. hét	2010. 43. hét	2010. 43. hét / 2010. 42. hét [%]
Étkezési	tonna	1 947,77	3 975,77	975,68	7 115,22	6 899,22	96,96
búza	Ft/tonna	55 210,58	53 024,53	54 388,67	51 905,59	53 834,60	103,72
Takarmány-	tonna	597,86	-	-	2 067,63	1 097,86	53,10
búza	Ft/tonna	47 106,11	-	-	45 559,22	47 057,78	103,29
Takarmány-	tonna	14 750,71	12 928,67	5 798,10	22 437,05	33 477,48	149,21
kukorica	Ft/tonna	43 104,82	41 868,82	43 274,55	40 775,31	42 656,88	104,61
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

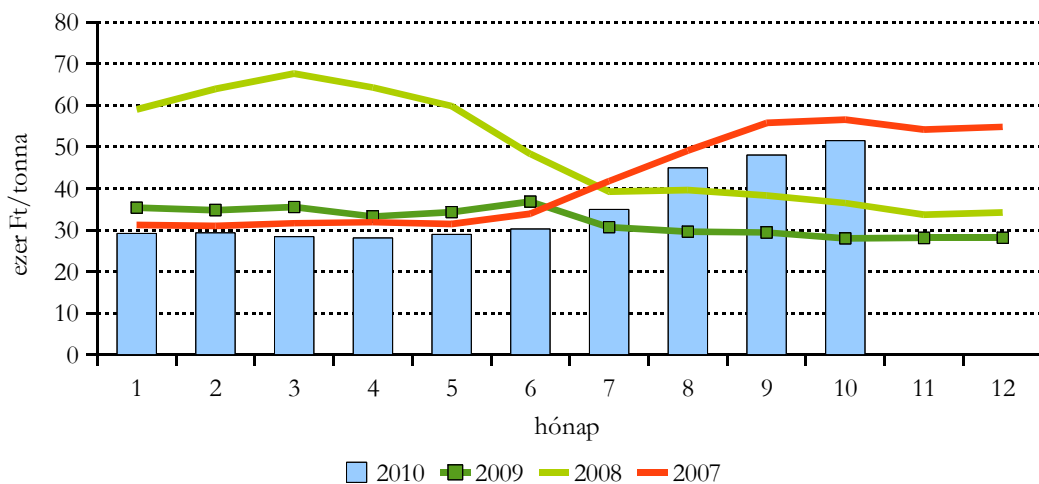
A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2009. 43. hét	2010. 42. hét	2010. 43. hét	2010. 43. hét / 2009. 43. hét [%]	2010. 43. hét / 2010. 42. hét [%]
Étkezési	tonna	8 006,63	7 115,55	6 899,22	86,17	96,96
búza	Ft/tonna	27 954,55	51 905,59	53 834,60	192,58	103,72
Takarmány-	tonna	3 415,85	2 067,63	1 097,86	32,14	53,10
búza	Ft/tonna	21 882,79	45 559,22	47 057,78	215,04	103,29
Takarmány-	tonna	23 251,13	22 437,05	33 477,48	143,98	149,21
kukorica	Ft/tonna	24 440,57	40 775,31	42 656,88	174,53	104,61
Takarmány-	tonna	714,57	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	23 071,96	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

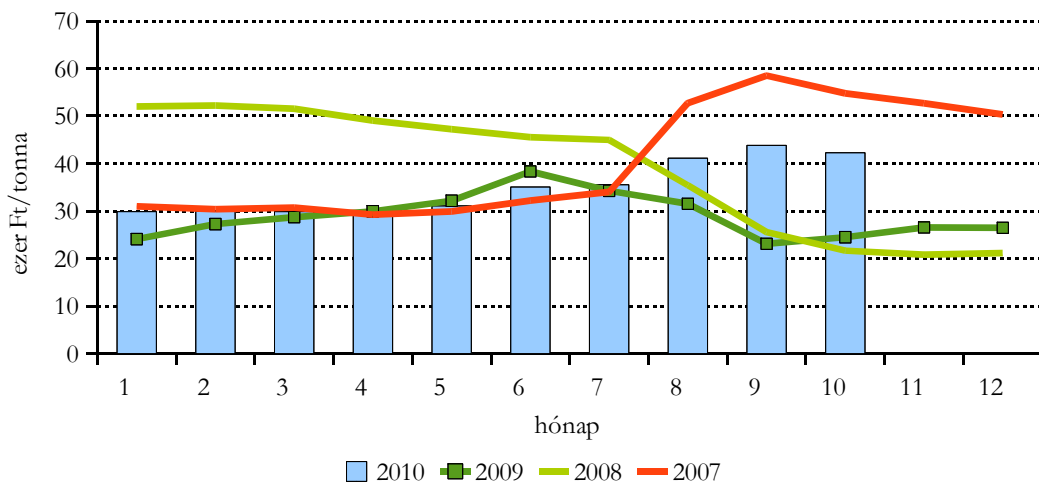
Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

A takarmánykukorica termelői ára

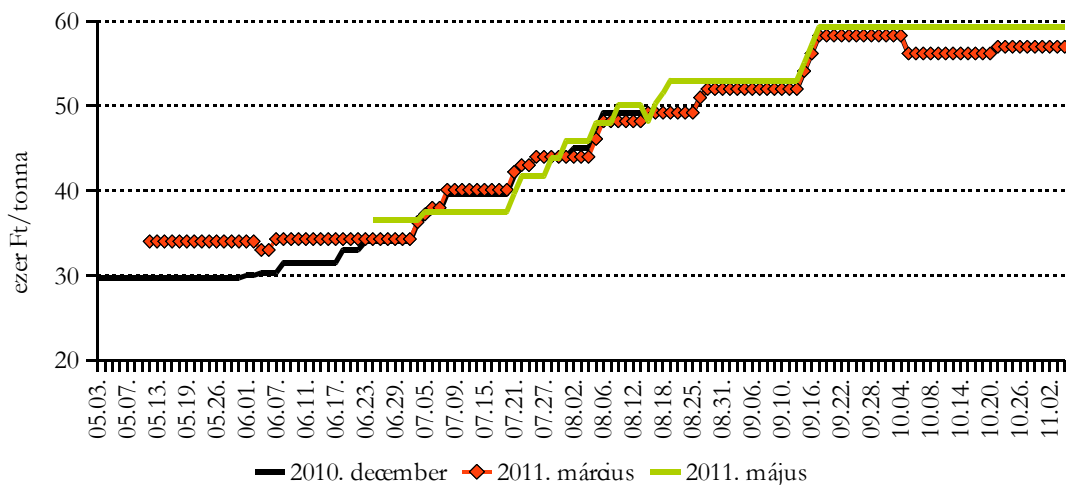

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

3. ábra

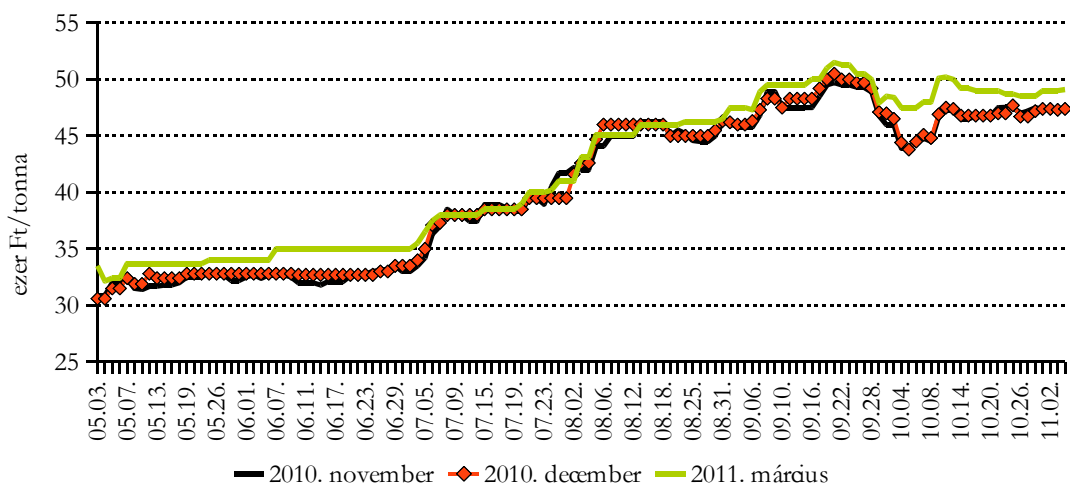
Az eurobúza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

4. ábra

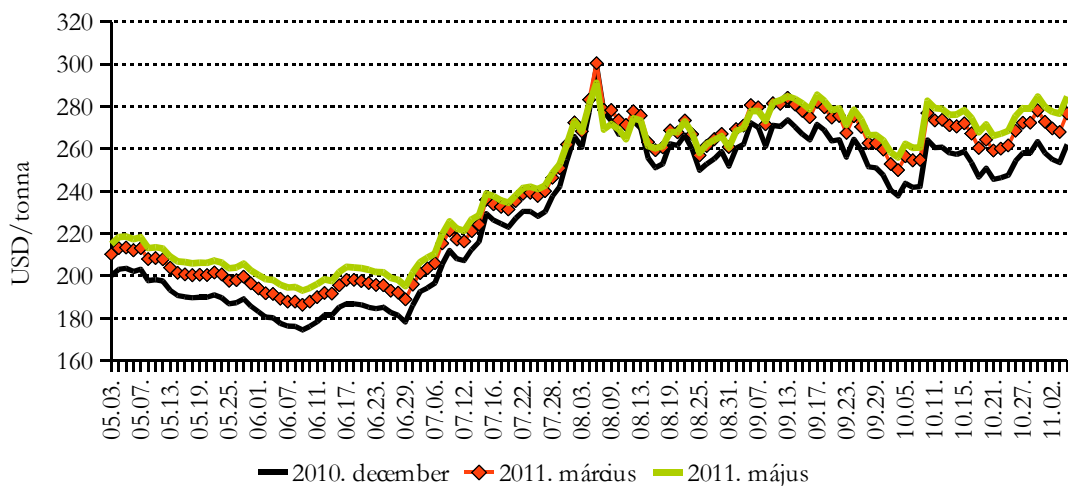
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

5. ábra

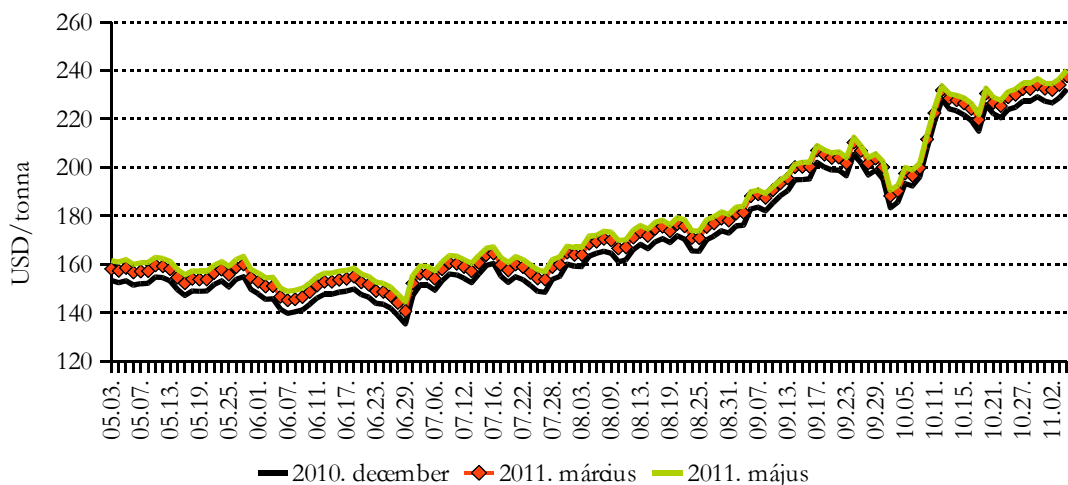
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. ábra

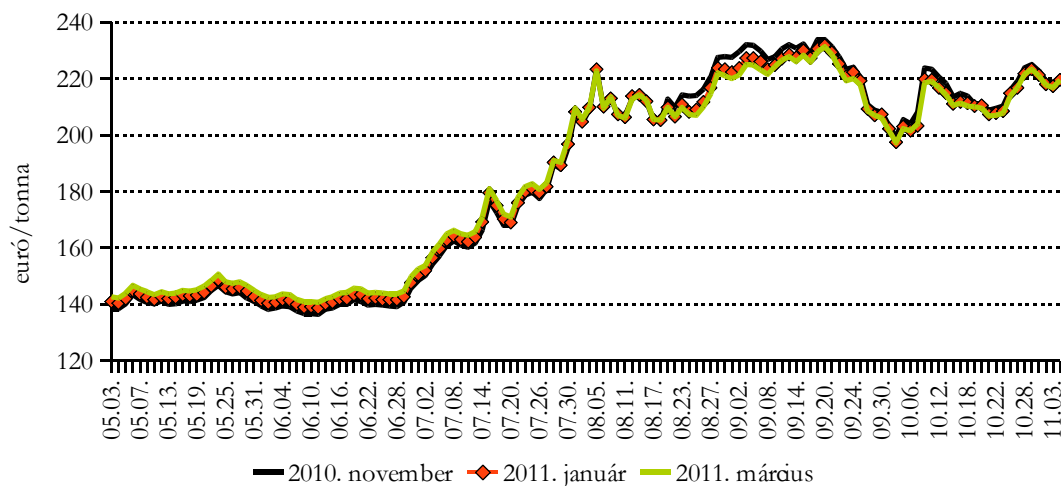
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. ábra

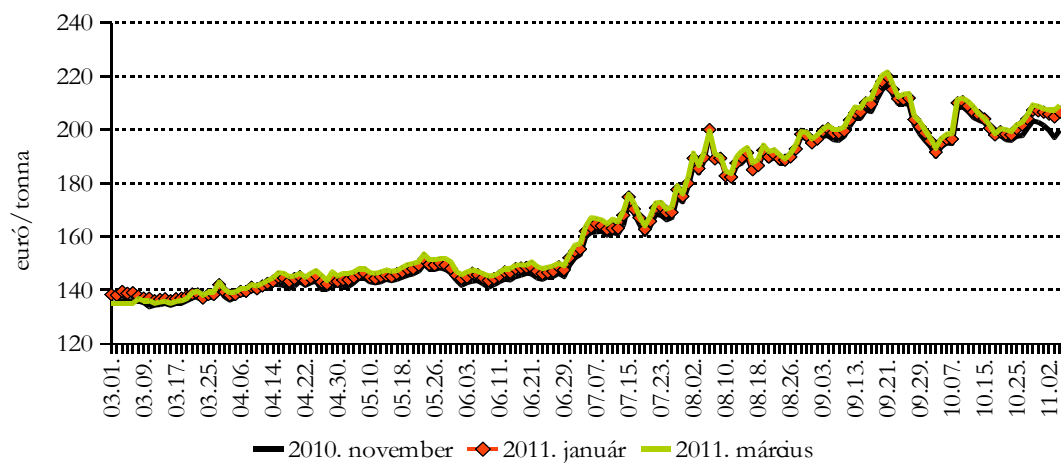
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. ábra

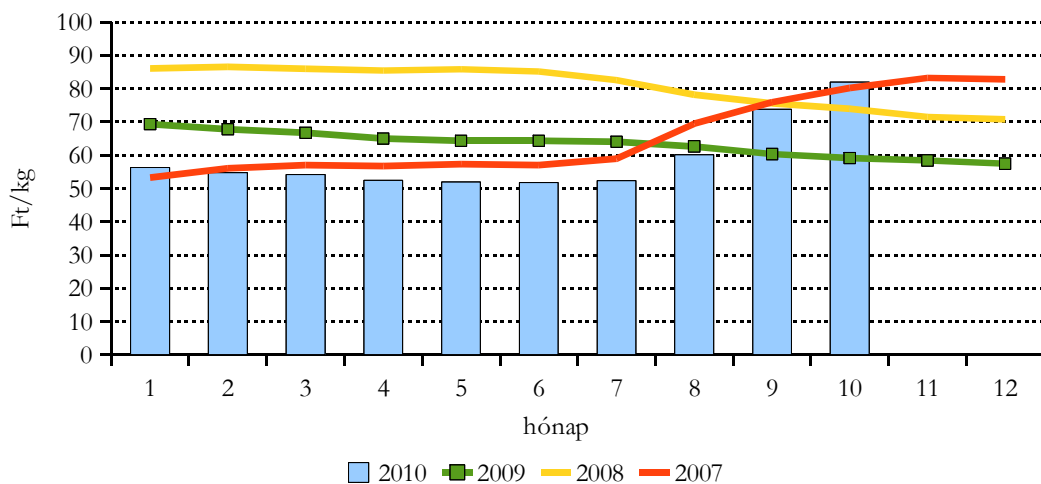
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. ábra

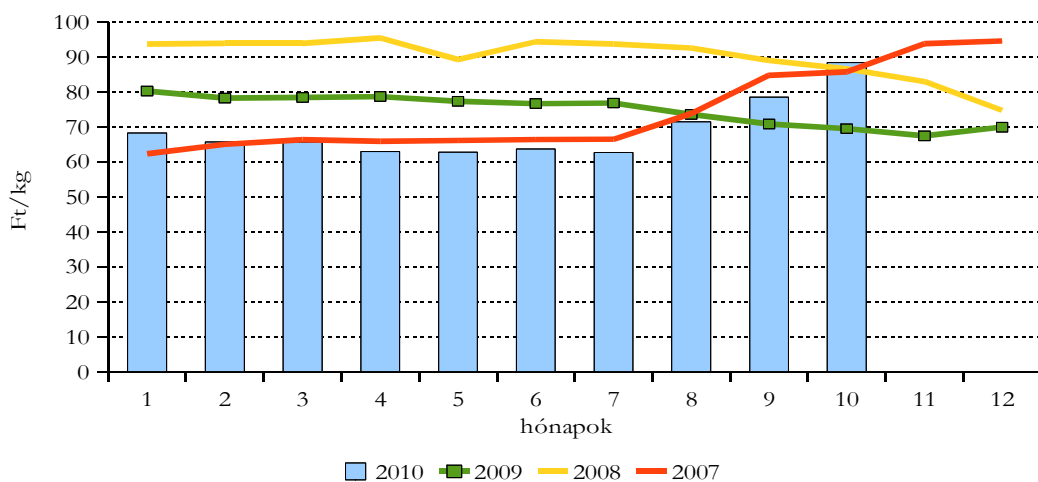
A finomliszt feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

10. ábra

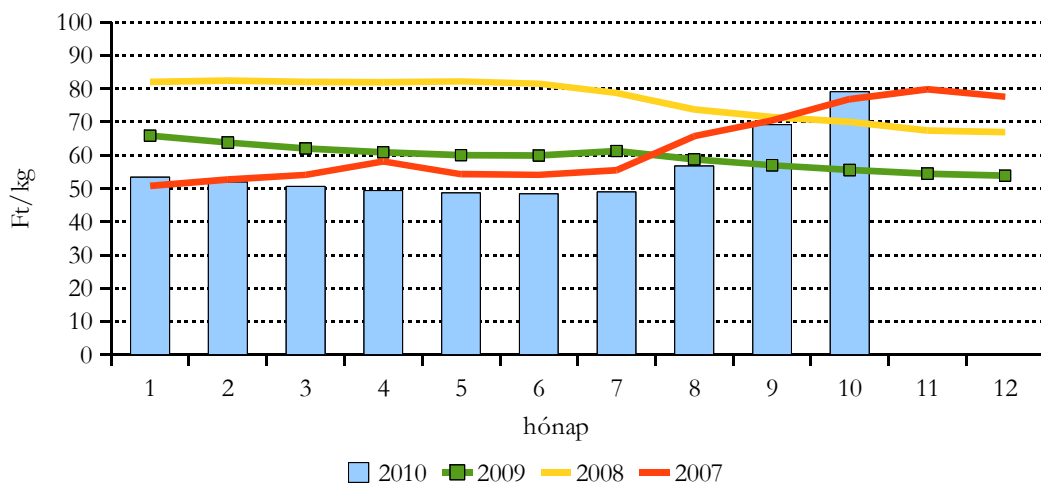
A rétesliszt feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

11. ábra

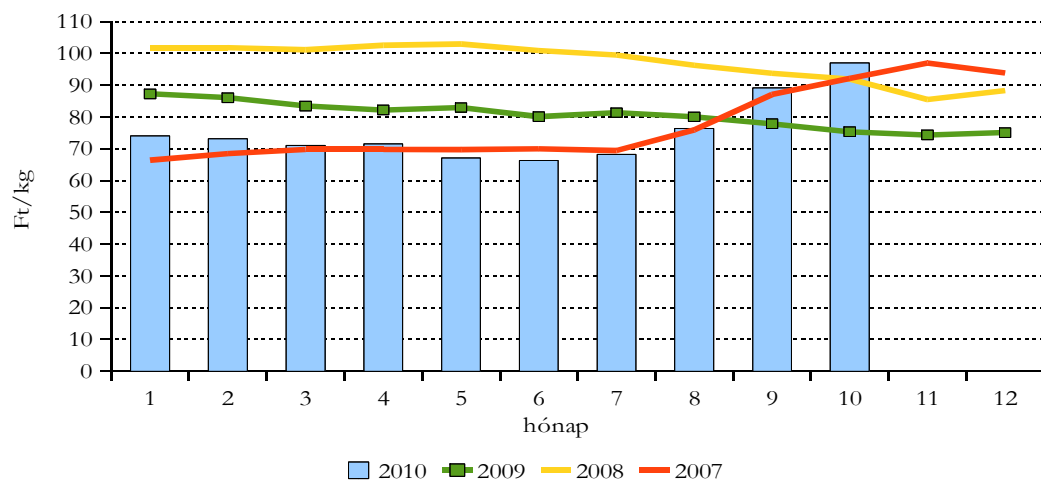
A fehér kenyérliszt feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

12. ábra

A búzadara feldolgozói értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2009. 43. hét	2010. 42. hét	2010. 43. hét	2010. 43. hét / 2009. 43. hét [%]	2010. 43. hét / 2010. 42. hét [%]
Finomliszt BL 55	tonna	1630,45	735,25	822,01	50,42	111,8
ömlesztett	Ft/kg	56,15	80	80,43	143,24	100,54
Finomliszt BL 55	tonna	1474,26	1352,67	1378,41	93,5	101,9
zsákos	Ft/kg	58,65	81,36	82,99	141,5	102
Finomliszt BL 55	tonna	701,17	735,97	697,24	99,44	94,74
zacskós	Ft/kg	67,15	87,1	89,57	133,39	102,85
Rétesliszt BFF 55	tonna	52,77	56,42	26,1	49,46	46,26
ömlesztett	Ft/kg	64,23	83,59	81,71	127,23	97,76
Rétesliszt BFF 55	tonna	23,4	25,46	47,46	202,82	186,41
zsákos	Ft/kg	64,02	87,53	85,07	132,88	97,19
Rétesliszt BFF 55	tonna	68,49	40,13	72,34	105,62	180,26
zacskós	Ft/kg	76,32	96,15	95,94	125,71	99,78
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1041,12	436,1	401,45	38,56	92,05
ömlesztett	Ft/kg	53,81	78,84	79,61	147,93	100,97
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1117,2	632,18	609,73	54,58	96,45
zsákos	Ft/kg	57,14	80,41	80,99	141,74	100,72
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	411,24	156,5	183,54	44,63	117,28
ömlesztett	Ft/kg	59,3	86,36	87,69	147,88	101,54
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	42,18	20,96	75,85	179,82	361,88
zsákos	Ft/kg	65,58	90,79	91,17	139,02	100,42
Étkezési búzadara AD	tonna	73,78	49,47	42,67	57,84	86,25
zacskós	Ft/kg	75,04	96,1	99,47	132,55	103,5

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	Ft/kg		
	2009. október	2010. szeptember	2010. október
Finomliszt BL 55	158	151	154
Fehér kenyér	220	244	247
Félbarna kenyér	215	242	244
Étkezési búzadara AD	180	182	185

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2010. október 29.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2010. november	225,00	61 580	2010. december	263,52	52 164	2010. december	283,27	56 073
2010. január	223,25	61 101	2011. március	278,21	55 072	2011. március	289,05	57 217
2011. március	223,25	61 101	2011. május	284,74	56 364	2011. május	291,90	57 782
2011. május	223,25	61 101	2011. július	287,95	57 000	2011. július	292,82	57 964
2011. augusztus	195,75	53 575	2011. szeptember	294,20	58 237	2011. szeptember	294,84	58 364
2011. november	196,25	53 712	2011. december	299,71	59 328	2011. december	299,06	59 199

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2010. december	278,58	55 145	2010. november	170,25	53 608
2011. március	283,82	56 182	2011. január	173,25	54 553
2011. május	287,21	56 853	2011. március	175,75	55 340
2011. július	289,69	57 344	2011. május	178,25	56 127
2011. szeptember	290,25	57 455	2011. július	179,65	56 568
2011. december	294,75	58 346	2011. november	145,00	45 658

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Értékesítési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of TradeLIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		Szállítási határidő	CBOT, Chicago	
	euró/tonna	Ft/tonna		USD/tonna	Ft/tonna
2010. november	202,75	55 491	2010. december	229,13	45 356
2011. január	207,00	56 654	2011. március	234,25	46 370
2011. március	208,75	57 133	2011. május	236,61	46 837
2011. június	209,75	57 406	2011. július	237,70	47 053
2011. augusztus	211,50	57 885	2011. szeptember	221,26	43 798
2011. november	178,00	48 717	2011. december	213,39	42 241

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CBOT/CME – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2010. november	399,25	109 271
2011. február	404,50	110 708
2011. május	405,50	110 981
2011. augusztus	388,50	106 329
2011. november	390,50	106 876
2012. február	393,50	107 697

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

Az étkezési búza és a takarmánykukorica határidős kikötői ára

	2009. 43. hét		2010. 43. hét		Szállítási hónap
	euró/tonna	Ft/tonna	euró/tonna	Ft/tonna	
Étkezési búza					
Franciaország					
Rouen	-	-	220	60 546	november
La Pallice	128	34 024	-	-	január
Creil*	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	127	33 821	210	57 794	október
Würzburg	105	27 963	198	54 354	október
Köln	-	-	207	56 831	október
Drezda	108	28 761	190	52 290	október
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	129	34 354	-	-	október
Spanyolország					
Tarragona**	-	-	-	-	-
Ausztria					
Bécs	-	-	-	-	-
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
Creil*	117	31 116	-	-	november
Bordeaux/Bayonne	120	32 058	195	53 666	október
La Pallice	124	32 980	195	53 666	november
Németország					
Hamburg	135	35 952	215	59 170	október
Hollandia					
Rotterdam*	-	-	207	56 968	október

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** Import búzaár.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. táblázat

A takarmánybúza és a takarmányárpa határidős kikötői ára

		2010. 43. hét	
	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási hónap
Takarmányárpa			
Anglia			
Kelet-Anglia	-	-	-
Franciaország			
Rouen	185	50 914	november
La Pallice	-	-	-
Creil*	-	-	-
Németország			
Hamburg	188	51 739	október
Hannover	172	47 336	október
Drezda	160	44 034	október
München	170	46 786	október
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	-	-	-
Spanyolország			
Tarragona	199	54 629	október
Ausztria			
Bécs	-	-	-
Takarmánybúza			
Franciaország			
Creil*	-	-	-
Németország			
Hamburg	184	50 639	október
Hollandia			
Rotterdam*	194	53 391	október
Belgium			
Brüsszel	-	-	-

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

Nemzetközi gabonajegyzékek

	2010. 10. 22.		2010. 10. 29.		Szállítási	Kikötő
	USD/tonna	Ft/tonna	USD/tonna	Ft/tonna	hónap	
BÚZA						
keménybúza						
(1) Kanada CWRS 13,5%	366,00	72 647,34	383,45	75 903,93	november	FOB St. Lawrence
(2) Ausztrália APH 14 %	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(3) US No. 2 DNS 14%	-	-	-	-	-	FOB Portland
(4) US No. 2 HRW	-	-	311,60	61 681,22	november	FOB US Gulf
(5) Ausztrália ASW	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(6) EU, Francia. alapminőség	300,10	59 566,85	-	-	október	FOB Rouen
lágybúza						
(7) US No. 2 SRW	278,40	55 259,62	295,50	58 494,23	november	FOB US Gulf
(8) Ukrajna lágybúza	-	-	-	-	-	FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
(9) Kanada CWAD 1	-	-	341,60	67 619,72	november	FOB St. Lawrence
(10) Kanada CWAD 2	-	-	361,70	71 598,52	november	FOB St. Lawrence
KUKORICA						
(11) US No. 3 YC	254,30	50 476,01	261,80	51 823,31	december	FOB US Gulf
Argentína	248,60	49 344,61	259,10	51 288,85	november	FOB Up River
ÁRPA						
(12) EU, Francia., takarmány	258,30	51 269,97	-	-	október	FOB Rouen
Oroszország, takarmány	-	-	-	-	-	FOB Black Sea
(13) US PNW	-	-	-	-	-	FOB PNW

- (1) CWRS – Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (2) Ausztrália APH – Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (3) US No. 2 DNS – USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (4) US No. 2 HRW – USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (5) ASW – Australian Standard White: standardbúza
 (6) EU, Francia. alapminőség: a világpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (7) US No. 2 SRW – USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (9) Kanada CWAD 1 – Canada Western Amber Durum 1: kemény
 (10) Kanada CWAD 2 – Canada Western Amber Durum 2: kemény
 (11) US YC 3 – USA No. 3 Yellow Corn
 (12) EU, Francia., takarmányárpa: a világpiaci árnak elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (13) US PNW – USA Pacific Northwest

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

- Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

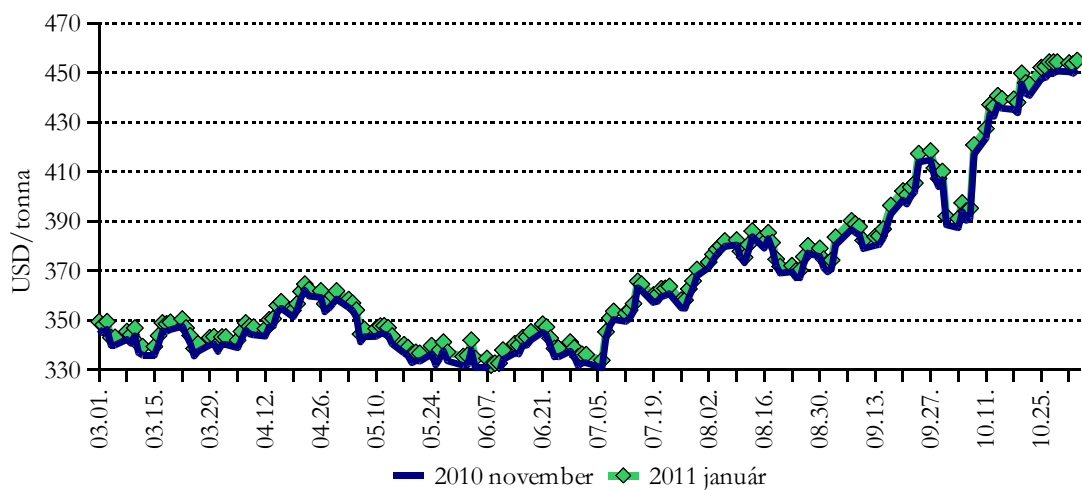
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- Tovább emelkedtek az olajnövények tőzsdei jegyzései az elmúlt két hétben. Chicagóban a szójabab front havi jegyzése november 4-én elérte a 467 dolláros tonnánkénti árat, amely az utóbbi 25 hónap legmagasabb szintje. A szójabab származékainak front havi jegyzése is tovább száguldott, a szójadara 348 USD/tonna és a szójaolaj 1150 USD/tonna volt a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT). A szójabab betakarítása továbbra is intenzív az USA-ban, ami megnövelte a feldolgozását is szeptemberben és októberben.
- Az idei kanadai 11 millió tonnás termés 15%-kal növeli az repceolaj előállítását Kanadában. A repce jegyzése a párizsi árutőzsdén (MATIF) 410 EUR/tonna volt november első hetében. A repceolaj globális előállítása várhatóan 1 millió tonnával lesz alacsonyabb az idén tavalyi szinthez képest.
- A napraforgómag globális termése az idén 33,9 millió tonnára csökkenhet a szélsőséges időjárási körülmények hatására. Az Oil World elemzői a korábbi előrejelzéshez képest 0,4 millió tonnával nagyobb napraforgómag termést valószínűsítnek Ukrajnában a 2010/2011. szezonban, így az elérheti az előző gazdasági évi kibocsátást (7,3 millió tonna).
- A nemzetközi piacoknak a FED november 4-i bejelentése adott újra lendületet, mert 600 milliárd dolláros kötvény felvásárlásba kezd a FED a lassuló amerikai gazdaság élénkítése érdekében. A befektetők számítottak a FED bejelentésére, de „csak” 400 milliárd dolláros csomagot vártak. A bejelentés hatására sok pénz került a tőzsdékre, ezért a jegyzések is jelentősen emelkedtek, a kőolaj ára elérte a 86 USD/hordó szintet, a dollár pedig 1,42-ig süllyedt az euróval szemben. Az amerikai monetáris politika egyértelmű célja a dollár gyengítése az export fellendítése érdekében.
- A BÉT-en a napraforgómag decemberi lejátra 122 ezer Ft/tonna, a repcemag 2011. augusztusi jegyzése 104 ezer Ft/tonna volt november 4-re. A MgSzH jelentése szerint október 25-ig a napraforgó 95%-át takarították be Magyarországon. Az országos termésátlag tovább romlott 1,991 tonna/ha-ra.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

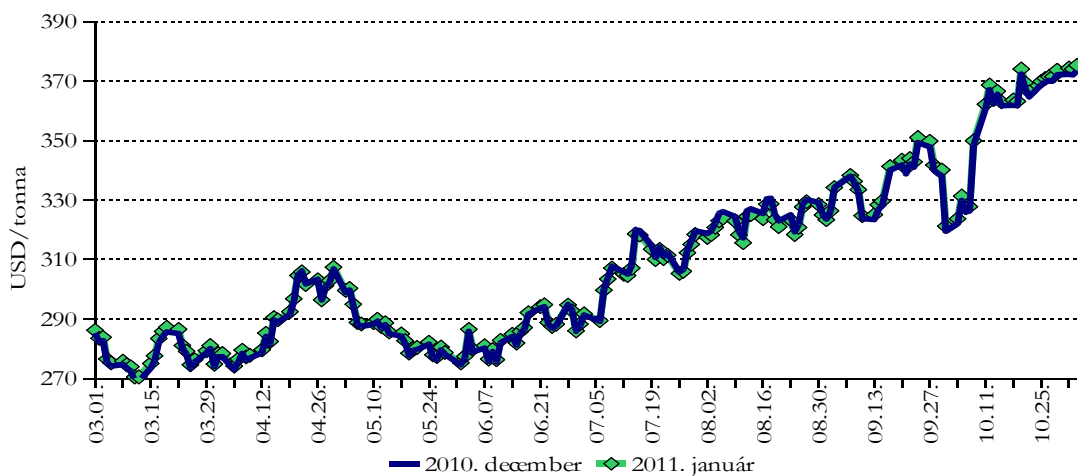

A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

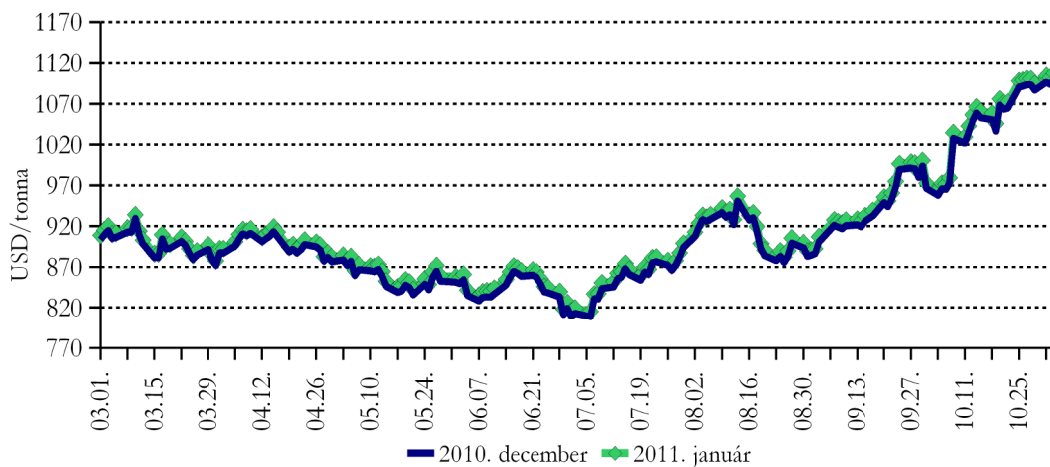
A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

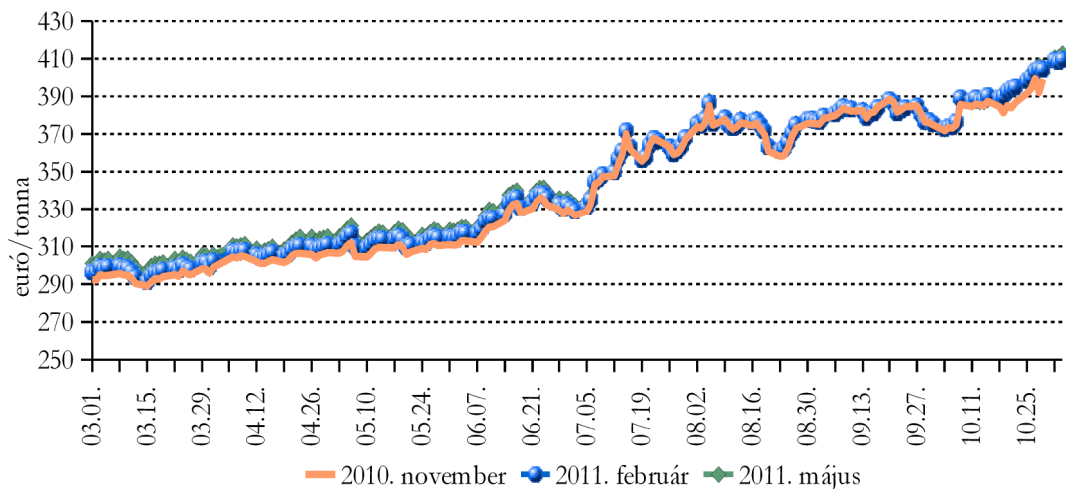
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

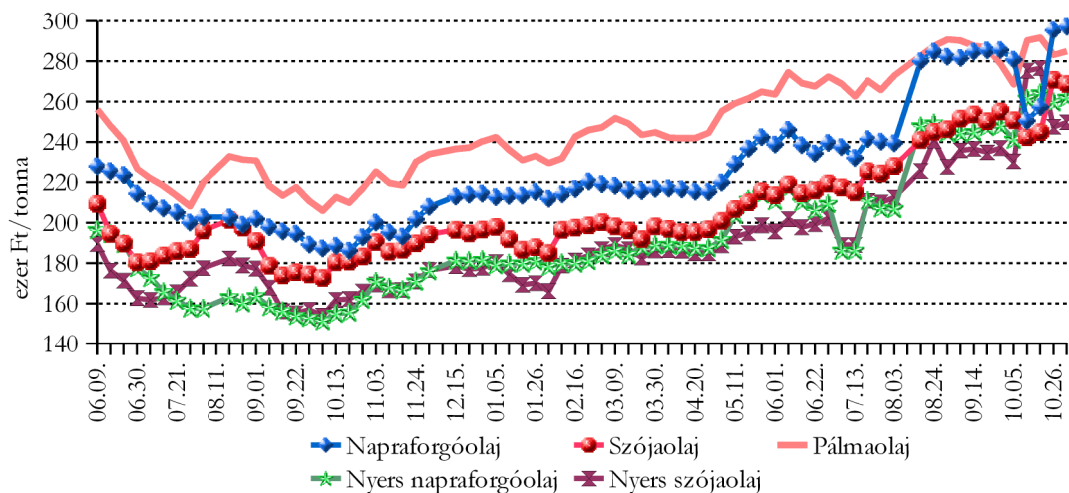
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

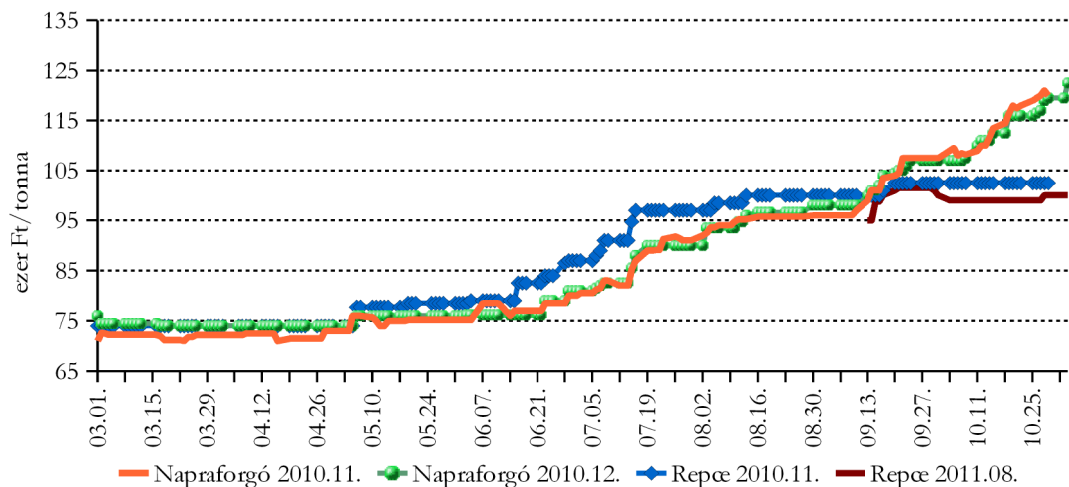
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2009. október	2010. szeptember	2010. október	2010. október/2009. október [%]	2010. október/2010. szeptember [%]
Ipari napraforgómag	tonna	291 455	67 369	281 312	96,52	417,57
	Ft/tonna	56 093	84 155	89 478	159,52	106,32
Repce	tonna	21 688	52 656	18 165	83,75	34,50
	Ft/tonna	66 442	96 601	93 925	141,36	97,23
Nyers napraforgóolaj	tonna	-	457	31	-	6,74
	Ft/tonna	-	257 855	268 422	-	104,10
Napraforgódara	tonna	14 807	12 428	14 620	98,74	117,64
	Ft/tonna	27 601	38 534	42 860	155,28	111,23
Nyers repceolaj	tonna	6 574	5 120	4 060	61,75	79,29
	Ft/tonna	160 454	224 429	222 229	138,50	99,02
Repcedara	tonna	7 447	9 840	8 310	111,60	84,46
	Ft/tonna	30 447	37 856	37 977	124,73	100,32

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Ft/tonna				
		EU	Franciaország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2010-10-19	-	-	257 277	-	284 606
	2010-10-26	-	-	259 852	-	254 305
	2010-11-02	-	-	261 980	-	-
Repceolaj	2010-10-19	238 626	289 695	-	-	226 217
	2010-10-26	238 328	287 963	-	-	223 706
	2010-11-02	240 337	284 319	-	-	-
Szójaolaj	2010-10-19	214 070	-	244 861	205 159	-
	2010-10-26	216 697	-	247 511	214 722	-
	2010-11-02	213 396	-	249 795	211 851	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

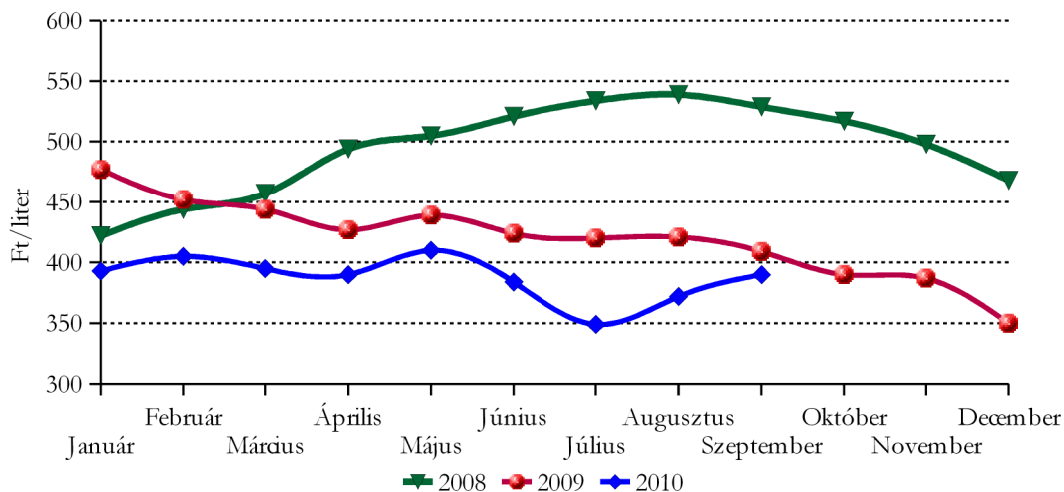
Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF**	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2010-10-19	-	125 551	99 324	91 640
	2010-10-26	-	126 833	108 329	89 600
	2010-11-02	-	127 534	111 020	-
Napraforgódara**	2010-10-19	-	-	55 870	-
	2010-10-26	-	58 992	54 164	-
	2010-11-02	-	55 045	52 125	-
Repce	2010-10-19	105 186	109 115	99 324	99 025
	2010-10-26	108 123	107 562	102 844	88 973
	2010-11-02	111 095	109 314	104 250	-
Repcedara**	2010-10-19	-	57 231	55 180	39 545
	2010-10-26	-	56 239	54 164	37 946
	2010-11-02	-	53 688	52 125	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

CUKORPIACI JELENTÉS

- Az F.O. Licht a globális cukortermelés 7,7%-os növekedését jelzi a 2010/2011. gazdasági évben az előzőhöz viszonyítva.
- A londoni árutőzsdén a finomított cukor 2010. év végére szóló jegyzései elérték az év eleji rekordszintet október végén.
- Az OECD-FAO és a FAPRI előrejelzése szerint a következő évtizedben a globális cukorkínálat várhatóan meghaladja a fogyasztást.
- Az európai cukortermelés előző évihez viszonyított 7%-os visszaesését elsősorban a cukorrépa cukorfokának csökkenése okozta.
- Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára enyhén emelkedett szeptemberben.

Világpiaci helyzet

A londoni árutőzsdén a finomított cukor 2010. decemberre szóló jegyzései október utolsó harmadától 700 dollár/tonna fölé, az év eleji jegyzések szintjére emelkedtek (1-2. ábra). A New York-i árutőzsdén a nyerscukor 2011. márciusra szóló jegyzései október második felétől meghaladták a 600 dollár/tonna szintet (3-4. ábra). Elemzők szerint a jegyzések száguldását a dollár gyengülése, valamint a vártnál kisebb brazil cukorkibocsátás okozta.

Brazíliában a dél-keleti régiót sújtó aszály, majd szeptemberben a közép-déli területen a cukornád betakarítását akadályozó esőzés csökkentette a 2010/2011. gazdasági év cukortermését. A világ legnagyobb cukortermelő országa 39,4 millió tonna cukorkibocsátásra számít a folyó gazdasági évben (3 millió tonnával kevesebb, mint az előzőben).

Az F.O. Licht előrejelzése szerint a globális cukortermelés 7,7%-kal, 166,3 millió tonnára bővül 2010/2011. gazdasági évben az előzőhöz képest, azonban ez a hír sem állította meg a tőzsdei jegyzések emelkedését. A cukorrépából előállított cukor a folyó gazdasági évben 37,7 millió tonna (-1,3 millió tonna az előzőhöz viszonyítva), a cukornádból előállított 133,6 millió tonna (+ 13,2 millió tonna) lehet.

Az OECD-FAO és a FAPRI szerint 2010-2019 között a cukor globális kínálata vélhetően meghaladja a fogyasztást. A FAPRI kiegyenlített növekedést jelez, az OECD-FAO a cukortermelés ciklikus változását valószínűsíti. A szakértők szerint a globális cukorárak várhatóan magasabbak lesznek, mint az előző évtizedben. A londoni székhelyű Czarnikow kereskedelmi cég a globális cukorkereslet szárnyalását jelzi a következő 20 évben, amely a fejlődő országoknak köszönhetően (India, Kína) 257 millió tonna lehet 2030-ban.

Európai kitekintés

Az F.O. Licht előrejelzése alapján 7%-kal csökken az európai cukorkibocsátás 2010-ben az előző évihez viszonyítva. A visszaesés okai között meghatározó a cukorrépa átlagos cukortartalmának csökkenése, ami a szélsőséges időjárási körülményekre vezethető vissza.

Az EU tagországai közül a Német Cukortermelők Szövetsége (WVZ) által 2010 októberében közölt cukorrépaeszt alapján 16,47% a cukorfok (18,05% az elmúlt év azonos időszakában). Olaszország alacsonyabb cukorkibocsátást vár a 2010/2011. gazdasági évben, amit a cukorrépa termésátlag 4%-os visszaesésével (előző évvel azonos termőterületen), valamint a cukortartalom 15,94%-ról 15,5%-ra való csökkenésével indokol. Franciaországban 17,82% cukorfokot mértek 2010. szeptember végén, szemben az egy évvel korábbi 20,4%-kal.

Ukrajnában a 2010. október eleji teszt alapján 14,76% volt a cukorfok, szemben az előző év azonos időszakában mért 16,48%-kal. A növényesűrűség növekedésének (89 ezer db/ha, amely az előző évben 86 ezer db/ha volt), valamint a termőterület bővülésének hatására várhatóan 45%-kal több lesz a cukortermelés, mint a 2009-ben. Belorussziában a cukorfok 14,6%-ra esett 2010-ben, az előző évben mért 16,2%-kal szemben.

Hazai körkép

Az MgSzH jelentése szerint 2010. október 25-ig az összes terület 57%-áról (7551 ha), 57 t/ha termésátlaggal takarították be a cukorrépát.

A kristálycukor fogyasztói ára emelkedett 2010 szeptemberében augusztushoz képest (5. ábra). Az AKI PÁIR felmérése alapján az ár növekedésének háttérében az áll, hogy szeptemberben egyes kiskereskedelmi láncokban megszűnt a kristálycukor akciós értékesítése.

Az Észt Gazdasági Kutató Intézet 2006-tól negyedévente 11 uniós tagállamban, több mint 40 élelmiszer átlagos fogyasztói árát gyűjti az egyes országokban meghatározó hiper- és szupermarketekben. A felmérés kezdete egybeesik az uniós cukorreform indulásával. A kristálycukor fogyasztói ára 1 kg-os kiszerelésű, papír csomagolásban értékesített termékre vonatkozik. A 2006-2010 közötti időszakra az alábbi megállapítások tehetők:

- A kristálycukor fogyasztói ára a megfigyelt országok jelentős részében 2-19%-kal volt alacsonyabb az utolsó felmérés időpontjában az elsőhöz viszonyítva. Az alacsonyabb árak vélhetőleg a referenciaár csökkenésére vezethetők vissza. A szlovák fogyasztói ár visszaesése volt a legnagyobb mértékű. Lettországon és Litvániában ugyanakkor emelkedett (+8%, illetve +6%) a kristálycukor fogyasztói ára.
- A felmérés kezdetekor a vizsgált országokban 6-92%-kal volt magasabb a kristálycukor fogyasztói ára, mint Magyarországon. A svéd ár a kétszerese, az észt, finn és német ár a másfélszerese volt a hazainak. A cseh kristálycukor ára csupán 6%-kal haladta meg a magyar árat. Svédországban a kristálycukor fogyasztói ára a felmérés teljes időszakában magasabb volt a magyarnál.

Észt-, Lett-, Finn- és Németországban a fogyasztói ár többnyire magasabb, míg Litvániában, Szlovákiában és Hollandiában alacsonyabb volt a magyarországinál. Az árfelmérésben szereplő országok közül a lengyel ár csak a felmérés kezdetekor, valamint az utolsó felmérés időpontjában haladta meg a magyart. Az utolsó felméréskor (2010. 36. hét) Magyarországon volt a legalacsonyabb a kristálycukor fogyasztói ára. A svéd fogyasztói ár továbbra is közel kétszerese volt a magyarénak. A litván, a lett, a cseh és a holland fogyasztói ár és a magyar ár közötti különbség nagyobb lett, mint 2006-ban.

A kristálycukor* fogyasztói ára az EU néhány tagállamában

Magyarország=1

Magyarország – 1												
		Svéd-ország ¹⁾	Észt-ország	Lett-ország	Lit-vánia ²⁾	Lengyel-ország	Cseh-ország	Szlová-kia	Magyar-ország	Finn-ország	Német-ország	Hollan-dia
2006	9. hét	1,92	1,51	1,38	1,25	1,14	1,06	1,26	1,00	1,46	1,52	1,14
	22. hét	1,88	1,50	1,39	1,20	1,06	1,05	1,04	1,00	1,40	1,46	1,11
	36. hét	1,53	1,17	1,10	0,99	0,92	0,89	0,98	1,00	1,09	1,19	0,88
	49. hét	1,36	1,04	0,96	0,92	0,72	0,73	0,87	1,00	0,98	1,05	0,79
2007	9. hét	1,36	1,03	1,12	0,96	0,75	0,77	0,94	1,00	0,98	1,06	0,81
	23. hét	1,66	1,01	1,13	0,97	0,78	0,83	0,94	1,00	1,00	1,02	n.a.
	36. hét	1,57	0,99	1,08	0,91	0,68	0,73	0,93	1,00	0,97	0,99	0,92
	49. hét	1,66	1,00	1,14	0,97	0,76	0,77	1,06	1,00	1,07	1,05	0,80
2008	10. hét	1,17	1,16	1,28	1,12	0,86	1,01	1,38	1,00	1,12	1,14	0,99
	23. hét	1,05	1,01	1,12	0,97	0,72	0,92	1,36	1,00	1,03	1,04	0,86
	36. hét	1,04	0,98	1,07	0,97	0,74	0,86	1,28	1,00	1,02	1,01	0,94
	49. hét	1,18	1,22	1,23	1,21	n.a.	0,96	1,61	1,00	1,24	1,23	1,05
2009	10. hét	1,02	1,12	1,28	1,16	0,78	0,89	1,09	1,00	1,20	1,18	1,02
	23. hét	1,10	1,12	1,27	1,18	0,83	0,91	0,90	1,00	1,24	1,21	n.a.
	49. hét	1,64	1,18	1,48	1,04	0,77	0,91	1,07	1,00	1,21	1,22	n.a.
2010	10. hét	n.a.	1,26	1,58	1,35	0,87	1,06	1,12	1,00	1,41	1,25	1,21
	22. hét	1,60	1,34	1,61	1,45	0,84	1,16	1,10	1,00	1,41	1,29	1,32
	36. hét	1,92	1,39	1,61	1,42	1,11	1,13	1,10	1,00	1,42	1,39	n.a.

* 1 kg-os kiszerelés, papír csomagolás

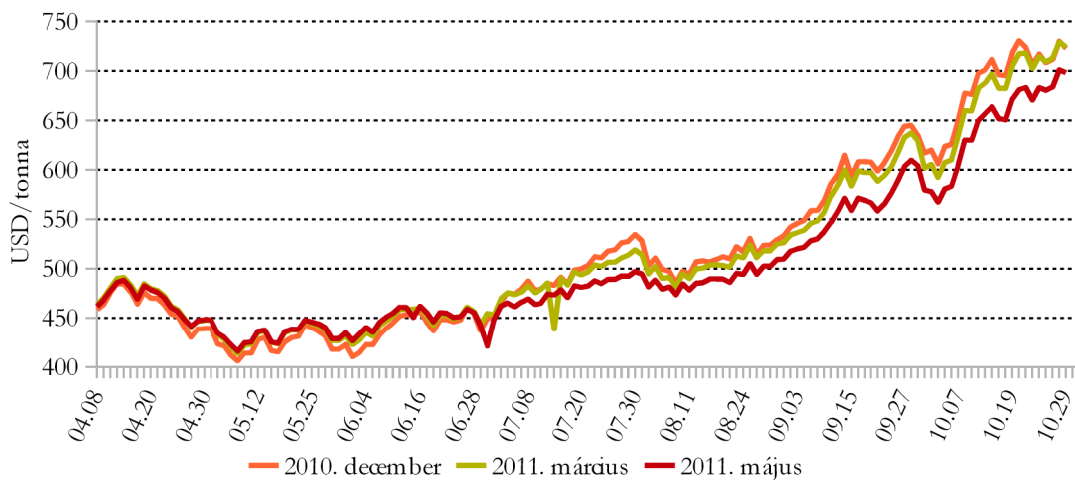
1) 2 kg-os kiszerelésből számítva

2) műanyag csomagolás

Forrás: Észt Gazdasági Kutató Intézet

1. ábra

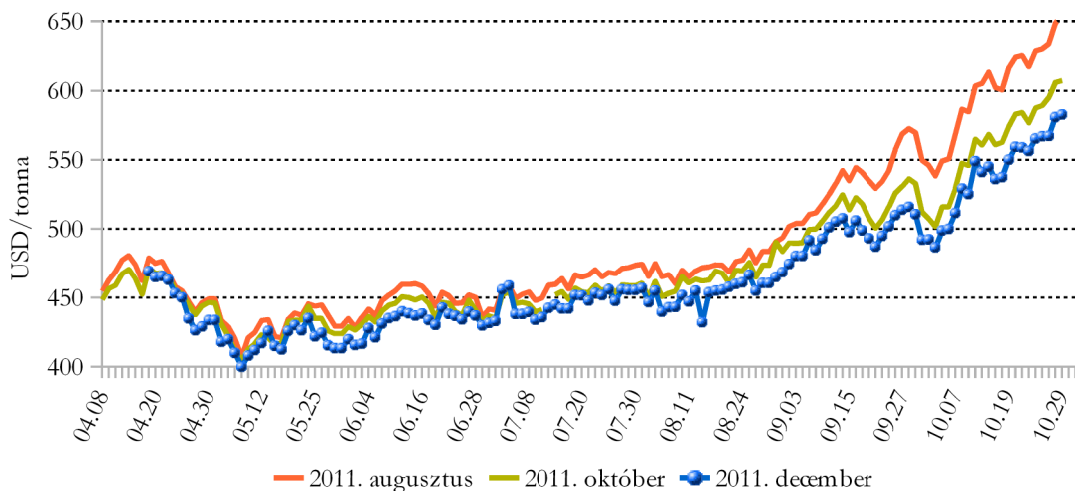
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

2. ábra

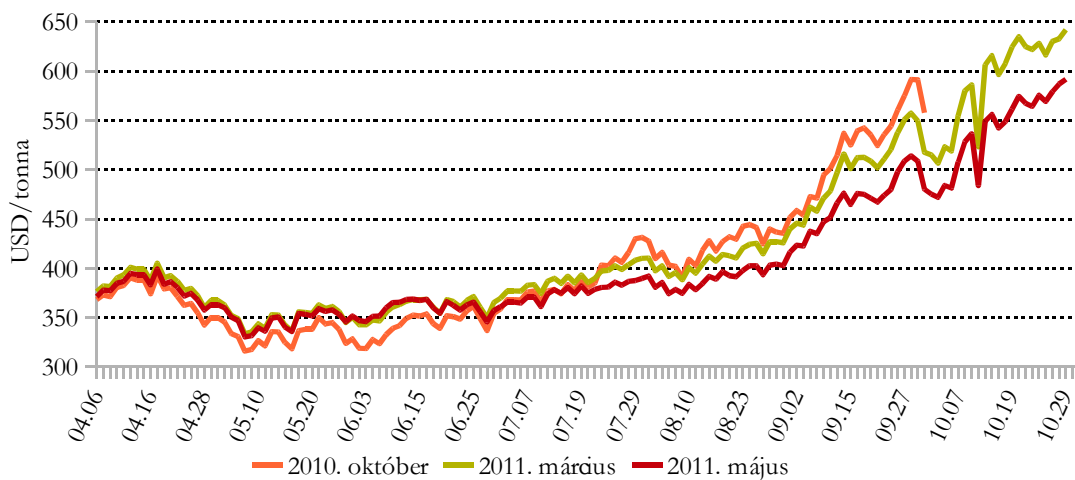
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

3. ábra

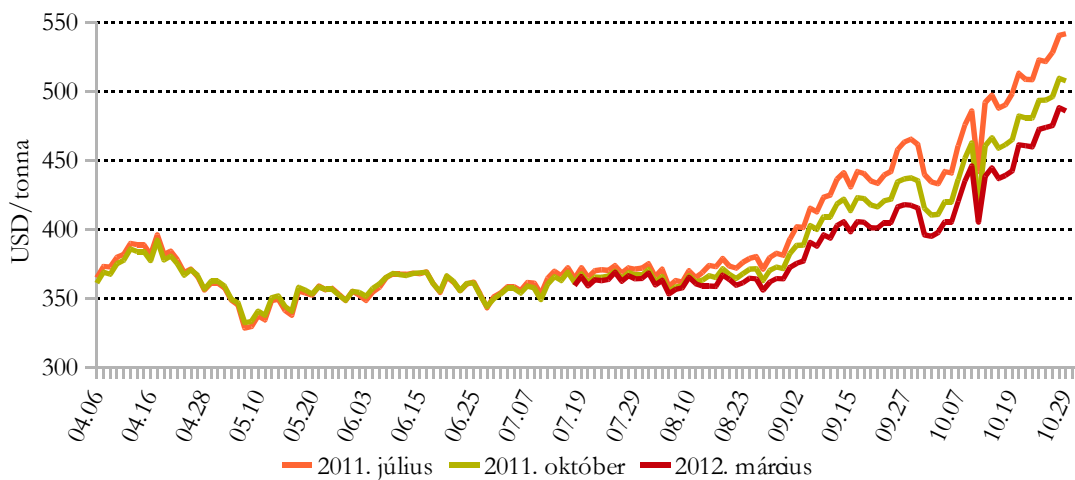
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

4. ábra

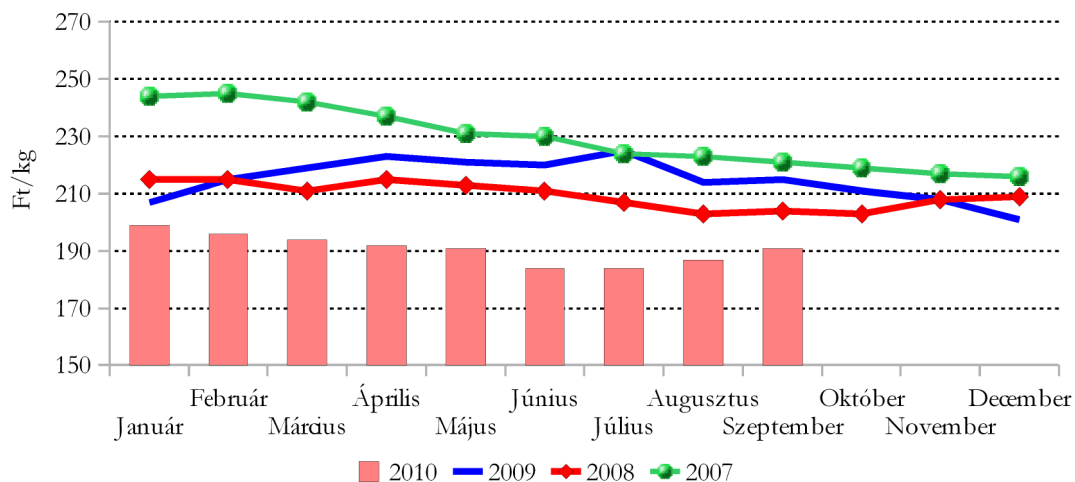
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

5. ábra

A kristálycukor fogyasztói ára Magyarországon

Forrás: KSH

Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>